

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

Ayurvedic Diagnosis and Treatment

Diagnosis in Ayurveda is based on the ancient conception of ailments in the body generated by three primary kinds of elemental humours: those that accrue from kapha (phlegm), those that are generated by pitta (bile) and, those that result from imbalance of the vata (air). The primary cause of an ailment in the body is regarded as an imbalance between these three fundamental elements. Diagnosis, again, involves three kinds of preliminary tests: by examining the pulse, by looking at the physical features of the patient, and by asking pertinent questions to the patient. While this may sound fairly simple, the exact method of examining the pulse, for example, comes from a long period of experience. Similarly, drawing conclusions from the physical appearance of the patient requires a lot of knowledge and experience. These video clips throw some light on how Ayurvedic doctors use this knowledge for patient treatment.

AYURVEDIC DIAGNOSIS

Video URI: hdl.handle.net/2152/65552

Contents:

Hindi Transcription	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Question	3
Urdu Transcription.....	4
Urdu Vocabulary	4
Urdu Question	5

Hindi Transcription

ये वायु की नाड़ी है जो, ये सरप की ढाल चलै है, ऐसे... सरप की चाल चलती है... वायु की नाड़ी, वात की नाड़ी है जो, ये लिखा है ना...

(संस्कृत श्लोक)

ये नाड़ी है जो...

(संस्कृत श्लोक)

वायु की नाड़ी जोंक और सरप की तरह चलती है, ऐसे... हैं जी... और...

(संस्कृत श्लोक)

पित की नाड़ी, कागा, जैसे उछल-कूदकर चलता है ना, काग उछलता है, और मंडूक, मेंढक, कूदता है, इस तरियां चलती है...

(संस्कृत श्लोक)

कफ की नाड़ी, राजहंस, बत्तख की तरियां, आहिस्ता-आहिस्ता, जैसे राजहंस, हंस, आराम से, मस्ती से चलता है ना, ऐसे चलती है नाड़ी, कफ की...

आह, लाईट गई...

वैद्य जी, जो तीन प्रकार के आपने रोग बताये हैं...

हां जी...

नाड़ी देख के उसका बता देते हैं कि ये रोग है या ये रोग है? तो प्रक्रिया क्या है?

Hindi Vocabulary

The veins that carry air	वायु की नाड़ी
Moves like a snake	सरप की ढाल चलै है
Moves like a snake	सरप की चाल चलती है
The veins of air move like a leech and snake	वायु की नाड़ी जोंक और सरप की तरह चलती है
Bile vein moves like a crow, jumping and skipping	पित की नाड़ी, कागा, जैसे उछल-कूदकर चलता है
Kapha vein moves like an imperial swan, like a duck, slowly-slowly	कफ की नाड़ी, राजहंस, बत्तख की तरियां, आहिस्ता-आहिस्ता
Moves happily	मस्ती से चलता है

Hindi Question

कफ़ की नाडी कैसे चलती है?

- 1 सर्प की तरह
- 2 कागा की तरह
- 3 राजहंस की तरह*
- 4 मेंढक की तरह

Urdu Transcription

یہ وایو کی ناڑی ہے جو، یہ سرپ کی چال چلے ہے، ایسے۔۔۔ سرپ کی چال چلتی ہے۔۔۔ وایو کی ناڑی، وات کی ناڑی ہے جو، یہ لکھا ہے نا۔۔۔

(سنسکرت شلوک)

یہ ناڑی ہے جو۔۔۔

(سنسکرت شلوک)

وایو کی ناڑی جونک اور سرپ کی طرح چلتی ہے، ایسے۔۔۔ ہیں جی۔۔۔ اور۔۔۔

(سنسکرت شلوک)

پت کی ناڑی، کاگا، جیسے اچھل کود کر چلتا ہے نا، کاگا اچھلتا ہے، اور منڈوک، مینڈک، کودتا ہے، اس تریاں چلتی ہے۔۔۔

(سنسکرت شلوک)

کف کی ناڑی، راجہنس، چتکھ کی تریاں، آہستہ آہستہ، جیسے راجہنس، ہنس، آرام سے، مستی سے چلتا ہے نا، ایسے چلتی ہے ناڑی، کف کی۔۔۔

آہ، لائٹ گئی۔۔۔

Urdu Vocabulary

The veins that carry air	وایو کی ناڑی
Moves like a snake	سرب کی ڈال چلے ہے
Moves like a snake	سرب کی چال چلتی ہے
The veins of air move like a leech and snake	وایو کی ناڑی جونک اور سرپ کی طرح چلتی ہے
Bile vein moves like a crow, jumping and skipping	پت کی ناڑی، کاگا، جیسے اچھل کود کر چلتا ہے
Kapha vein moves like an imperial swan, like a duck, slowly-slowly	کف کی ناڑی، راجہنس، بطخ کی تریاں، آہستہ آہستہ
Moves happily	مستی سے چلتا ہے

Urdu Question

کف کی ناڑی کیسے چلتی ہے؟

- 1 سرپ کی طرح
- 2 کاگا کی طرح
- 3 راجہنس کی طرح
- 4 مینڈک کی طرح